МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві,
готельно-ресторанної справи та підприємництва

А. В. Слащева

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Ступінь: магістр

Кривий Ріг
2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві,
готельно-ресторанної справи та підприємництва

А. В. Слащева

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Ступінь: магістр

Затверджено на засіданні
кафедри технологій в ресторанному
господарстві, готельно-ресторанної справи
та підприємництва
Протокол № 1
від 28 серпня 2023 р.

Рекомендовано навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 1
від 28 серпня 2023 р.

Кривий Ріг
2023

УДК 612.3:66 (076.5)
С 47

Слащева, А. В.
С 47 Інтелектуальна власність та патентознавство [Текст]: метод. рек. до вивч. дисц. / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. технологій в рест. госп., гот.-рест. справи та підпр-ва; А. В. Слащева. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2023. 49 с.

Методичні рекомендації призначені для організації вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність та патентознавство» здобувачів вищої освіти всіх форм навчання. В методичних рекомендаціях наведено загальні рекомендації з вивчення дисципліни, опис дисципліни, її змістових модулів і тем, методів оцінювання і розподілу балів, методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять та організації самостійної роботи.

© Слащева А. В., 2023
© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП……. 4

ЧАСТИНА І. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ …… 5

ЧАСТИНА ІІ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ……... 14

Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність …… 15

Змістовий модуль 2. Патентознавство …… 17

ЧАСТИНА ІІІ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ…….. 23

Змістовий модуль 1. Інтелектуальна власність …… 24

Змістовий модуль 2. Патентознавство …… 32

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ……. 40

ДОДАТКИ ……... 42

ВСТУП

Актуальність дисципліни «Інтелектуальна власність та патентознавство» зумовлена тим, що у сучасних умовах патентні права та система їх захисту стимулюють глобальний інноваційний розвиток. Завдяки процедурі створення і захисту об'єктів промислової власності країни-продуценти інновацій мають додатковий стимул для розвитку нових технологій, а країни, що розвиваються, можуть активно їх впроваджувати у виробництво. Міжнародне визнання прав інтелектуальної власності розглядається як регулюючий механізм, що забезпечує динамічну конкуренцію і торгівлю між країнами.

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність та патентознавство» спрямована на формування у студентів вміння здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі. Вивчення дисципліни передбачає засвоєння навчального матеріалу підчас лекцій та практичних занять, а також у вільний від аудиторних занять час у формі самостійної роботи, що сприяє формуванню професійної підготовки випускників до наукової, аналітичної, експертної та консультативної діяльності у сфері харчових технологій.

Результатом засвоєння дисципліни є оволодіння наступними компетенціями: вміння відшуковувати систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій; здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі; здатність здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі; здатність планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки; здатність розробляти та реалізовувати науково-технічні проекти у сфері харчових виробництв.

Методичні вказівки підготовлено відповідно до робочої програми дисципліни «Інтелектуальна власність та патентознавство» та призначено для студентів денної та заочної форм навчання. При проведенні практичних та семінарських занять активно використовуються інтерактивні імітаційні та неімітаційні методи навчання (моделювання ситуації, peer-learning, fleepchart).

ЧАСТИНА І
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова *(для студентів освітньої програми «назва освітньої програми»)* / вибіркова дисципліна	**Обов'язкова дисципліна (ОП «Ресторанні технології»)**
Семестр *(осінній / весняний)*	**осінній**
Кількість кредитів	**5**
Загальна кількість годин	**150**
Кількість модулів	**2**
Лекції, годин	**28**
Практичні / семінарські, годин	**28**
Лабораторні, годин	**-**
Самостійна робота, годин	**94**
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	**4**
самостійної роботи студента	**5**
Вид контролю	**екзамен**

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань в області захисту прав результатів технічної творчості в області прогресивних технологій харчових продуктів та їх патентування.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері захисту прав об'єктів інтелектуальної власності; формуванні вмінь та навичок: вміння працювати з патентною та науково-технічною документацією; проведення патентних досліджень за конкретними напрямками в області харчових технологій; самостійна підготовка та оформлення документів, що забезпечують правовий захист об'єктів інтелектуальної власності, ліцензування та передачу технологій.

Предмет: технічне оформлення та юридичний захист власності об'єктів науково-технічної творчості фахівців з харчових технологій.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Система інтелектуальної власності, її функції, структура, суб'єкти й об'єкти

Тема 2. Законодавство у сфері інтелектуальної власності

Тема 3. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (загальна характеристика, шляхи міжнародної реєстрації торговельна марка)

Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (комерційне найменування, географічне позначення, доменне ім'я)

Тема 5. Нетрадиційні форми інтелектуальної власності

Тема 6. Авторське право і суміжні права

Тема 7. Управління майновими правами на об’єкти інтелектуальної власності

Тема 8. Патентна документація як джерело науково-технічної інформації

Тема 9. Патентна інформація та патентні фонди

Тема 10. Міжнародна патентна класифікація, її призначення та структура

Тема 11. Структура патентних органів та система патентування в Україні

Тема 12. Промислова власність як частина інтелектуальної власності

Тема 13. Право на одержання патенту та порядок одержання патенту

Тема 14. Заявка на винахід (корисну модель)

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
Змістовий модуль 1. Міжнародна система охорони промислової власності					
Тема 1. Система інтелектуальної власності, її функції, структура, суб’єкти й об’єкти	12	2	2		8
Тема 2. Законодавство у сфері інтелектуальної власності	12	2	2		8
Тема 3. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (загальна характеристика, шляхи міжнародної реєстрації торговельна марка)	12	2	2		8
Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (комерційне найменування, географічне позначення, доменне ім’я)	12	2	2		8
Тема 5. Нетрадиційні форми інтелектуальної власності	12	2	2		6
Тема 6. Авторське право і суміжні права	12	2	2		6
Тема 7. Управління майновими правами на об’єкти інтелектуальної власності	10	2	2		6
Разом за 1 модуль	**78**	**14**	**14**		**50**
Змістовий модуль 2. Патентування винаходів					
Тема 8. Патентна документація як джерело науково-технічної інформації	10	2	2		6
Тема 9. Патентна інформація та патентні фонди	10	2	2		6
Тема 10. Міжнародна патентна класифікація, її призначення та структура	10	2	2		6
Тема 11. Структура патентних органів та система патентування в Україні	10	2	2		6
Тема 12. Промислова власність як частина інтелектуальної власності	10	2	2		6

Тема 13. Право на одержання патенту та порядок одержання патенту	10	2	2		6
Тема 14. Заявка на винахід (корисну модель)	12	2	2		8
Разом за 2 модуль	**72**	**14**	**14**		**44**
Усього годин	**150**	**28**	**28**		**94**

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар запитань і відповідей Система інтелектуальної власності, її функції, структура, суб'єкти й об'єкти	2
2	Семінар запитань і відповідей Законодавство у сфері інтелектуальної власності	2
3	Семінар – дискусія Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (загальна характеристика, шляхи міжнародної реєтрації торговельна марка)	2
4	Семінар – дискусія Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (комерційне найменування, географічне позначення, доменне ім'я)	2
5	Семінар – дискусія Нетрадиційні форми інтелектуальної власності	2
6	Семінар – дискусія Авторське право і суміжні права	2
7	Семінар – дискусія Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	2
8	Семінар – дискусія Патентна документація як джерело науково-технічної інформації	2
9	Семінар – дискусія Патентна інформація та патентні фонди	2
10	Семінар – дискусія Міжнародна патентна класифікація, її призначення та структура	2
11	Семінар – дискусія Структура патентних органів та система патентування в Україні	2
12	Семінар – дискусія Промислова власність як частина інтелектуальної власності	2
13	Семінар – розгорнута бесіда Право на одержання патенту та порядок одержання патенту	2
14	Семінар – розгорнута бесіда Заявка на винахід (корисну модель)	2
	Всього	**28**

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведені підсумкового контролю – екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК	ЗГП*	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1. Міжнародна система охорони промислової власності						
Семінар 1		1			1	2
Семінар 2		1			1	2
Семінар 3		1			1	2
Семінар 4		1			1	2
Семінар 5		1			1	2
Семінар 6		1			1	2
Семінар 7		1	8		1	10
Разом за змістовим модулем 1		**7**	**8**		**7**	**22**
Змістовий модуль 2. Патентування винаходів						
Семінар 8		1			1	2
Семінар 9		1			1	2
Семінар 10		1			1	2
Семінар 11		1			1	2
Семінар 12		1			1	2
Семінар 13		1	8		1	10
Семінар 14				8		8
Разом за змістовим модулем 2		**6**	**8**	**8**	**6**	**28**
Усього годин		**13**	**16**	**8**	**13**	**50**

**ЗГП – захист групових проєктів*

Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	**Шкала ЄКТС**	**Національна шкала**
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА ІІ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Тема 1. Семінар запитань і відповідей
Система інтелектуальної власності, її функції, структура, суб'єкти й об'єкти

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

1. Виникнення, становлення і розвиток поняття інтелектуальної власності
2. Об'єкти інтелектуальної власності
3. Основні поняття і визначення інтелектуальної власності
4. Які функції виконує Всесвітня організація інтелектуальної власності?
5. Що собою являє державна структура охорони інтелектуальної власності? Назвіть її основні складові та визначте їх функції.

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart. Оцінювання проводять інші студенти (використовується метод peer-leaning), підсумкова оцінка – середній бал.

Теми доповідей за результатами самостійного вивичення:

1) Convention Establishing the World Intellectual Property Organization
2) Summary of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization (WIPO Convention) (1967)
3) Member States of WIPO
4) Decision-making and Negotiating Bodies of WIPO
5) WIPO Assemblies
6) Committee on Development and Intellectual Property (CDIP)
7) Standing Committee on the Law of Patents (SCP)
8) Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications (SCT)
9) Standing Committee on Copyright and Related Rights (SCCR)
10) Committee on WIPO Standards (CWS)

Глосарій / Glossary

***Intellectual property (інтелектуальна власність)** – these are the results of creative activity, the object of which is not material media in which the results of creativity are realized, namely those ideas, thoughts, considerations, images, symbols, etc., which are realized or embodied in certain material media.*

***Scientific discovery (наукове відкриття)** – establishment of previously unknown, but objectively existing regularities, properties and phenomena of the material world, which introduce fundamental changes in the level of scientific knowledge.*

***Industrial property rights (право промислової власності)** – it is a set of legal norms that regulate social relations that are formed in the process of creation, design and use of the results of scientific and technical creativity.*

Тема 2. Семінар запитань і відповідей
Законодавство у сфері інтелектуальної власності

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

1. Паризька конвенція про охорону промислової власності
2. Міжнародні договори у сфері охорони промислової власності
3. Міжнародні угоди у сфері охорони промислової власності
4. PCT – The International Patent System
https://www.wipo.int/pct/en/
5. The PCT now has 157 Contracting States.
https://www.wipo.int/pct/en/pct_contracting_states.html
6. Protecting your Inventions Abroad: Frequently Asked Questions About the Patent Cooperation Treaty (PCT).
https://www.wipo.int/pct/en/faqs/faqs.html
7. Global Innovation Index 2023
https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023/ua.pdf
8. The PATENTSCOPE database
https://www.wipo.int/patentscope/en/
9. PATENTSCOPE Simple Search
https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf

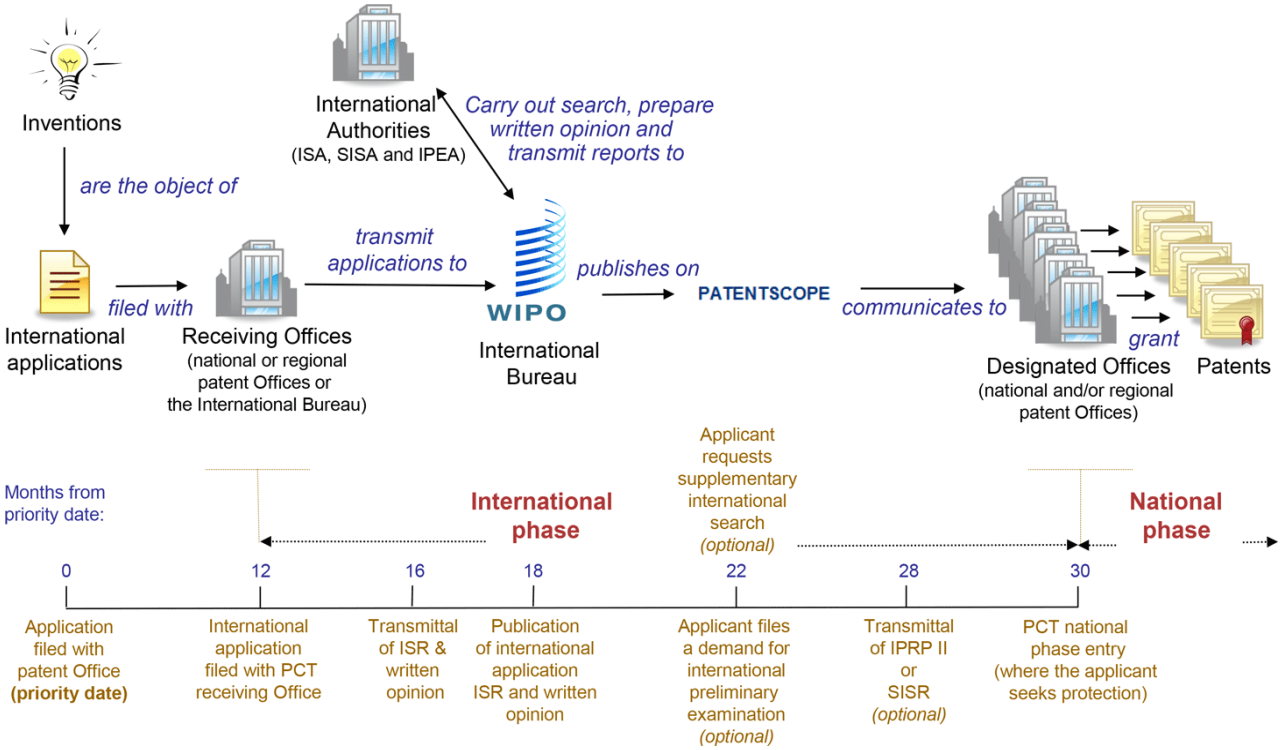

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1) What is the Patent Cooperation Treaty (PCT)?
2) How do I protect my invention in several countries?
3) What is the effect of an international patent application?

4) Who has the right to file an international patent application under the PCT?

5) Where can I file my international patent application?

6) What are the costs associated with the filing and processing of an international application under the PCT? What are the costs for entering the national phase?

7) How long does the PCT process take?

8) In what languages can an international patent application be filed?

9) What is a PCT international search?

10) What is the PCT supplementary international search?

Глосарій / Glossary

World Intellectual Property Organization (WIPO), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) *https://www.wipo.int/ – an international organization that administers a number of key international conventions in the field of intellectual property, most notably the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works and the Paris Convention for the Protection of Industrial Property. Since 1974, it has also served as the United Nations specialized agency for creativity and intellectual property.*

The invention (винахід) / utility model (корисна модель) *– is the result of human intellectual activity in any field of technology.*

Device (пристрій) *– це машини, механізми, прилади, деталі, вузли або сукупність взаємопов'язаних деталей та вузлів.*

Substance (речовина) *– it is an artificially created collection of interconnected ingredients, individual chemical compounds, objects of genetic engineering, compositions and products of nuclear transformation.*

Strain (штам) *– these are hereditarily homogeneous cultures of microorganisms that produce useful substances or are used directly.*

Method (спосіб) *– it is the process of performing actions on a material object (objects) with the help of material objects.*

Inventor (винахідник) – *this is a natural person whose creative work created an invention (utility model).*

Industrial design (промисловий зразок) *– це нове конструктивне вирішення виробу, яке визначає його зовнішній вигляд та придатне для відтворення промисловим способом, тобто це результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання.*

The state of the art (рівень техніки) *includes all information that became publicly available in the world before the date of filing the application with the Institution or, if priority is claimed, before the date of its priority. This level in relation to the declared proposal is determined by all types of information publicly available in Ukraine and abroad, before the priority date of the invention. This means that before the priority date of the application, the essence of this or an identical decision was not disclosed either in Ukraine or abroad to an unspecified circle of persons to the extent that it became possible to use it, that is, the principle of world novelty is established by law.*

Тема 3. Семінар запитань і відповідей
Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (загальна характеристика, шляхи міжнародної реєстрації, торговельна марка)

1. *Індивідуальне опитування за основними положеннями теми:*
   1. Види та функції товарних знаків
   2. Правова охорона товарного знаку в Україні
   3. Global Brand Database
   https://branddb.wipo.int/en/quicksearch
   4. Madrid System – The International Trademark System
   https://www.wipo.int/web/madrid-system/
   5. Members of the Madrid Union
   https://www.wipo.int/treaties/en/docs/pdf/madrid_marks.pdf
   6. Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks
   https://www.wipo.int/wipolex/en/text/588448
2. *Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.*

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1) What rights does trademark registration provide?
2) How long does trademark protection last?
3) What kinds of trademark can be registered?
4) Trademark Law and Practice – Summary of replies to questionnaire PDF, Summary of Replies to the Questionnaire on Trademark Law and Practice
5) Representation of Non-Traditional Marks & Areas of Convergence
6) Grounds for Refusal of all Types of Marks
7) Technical and Procedural Aspects Relating to the Registration of Certification and Collective Marks
8) The Protection of Country Names Against Registration and Use as Trademarks
9) Trademark-related treaties administered by WIPO:
   - Paris Convention
   - Madrid Agreement (Marks)
   - Madrid Protocol
   - Nice Agreement
   - Vienna Agreement
   - Singapore Treaty
   - Trademark Law Treaty
   - Nairobi Treaty

Glossary

*The **Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications (SCT)** is the forum where WIPO's member states discuss policy and legal issues relating to the international development of trademark law and standards.*

Тема 4. Семінар запитань і відповідей
Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (комерційне найменування, географічне позначення, доменне ім'я)

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

1. Що таке право на фірмове найменування?
2. Що таке географічне позначення (зазначення походження товару)?
3. Опишіть процедуру набуття прав на кваліфіковане позначення товару.
4. Правова охорона географічного позначення
5. Що таке право на найменування місця походження товару?
6. Які існують рівні доменних імен?
7. Правова охорона доменного ім'я
8. Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration
https://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/docs/pdf/lisbon.pdf
9. WIPO domain name panelists

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1) Lisbon – The International System of Appellations of Origin and Geographical Indications
2) Lisbon Express Structured Search https://lisbon-express.wipo.int/struct-search
3) Procedures to challenge and enforce rights in the members of the Lisbon Union
4) Statement of Provisions Potentially Applicable to WIPO Global IP Services Regarding Ukraine and the RF
5) Domain Name Dispute Resolution Service for Generic Top-Level Domains under the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP)
6) Country code top-level domains (ccTLDs)

Glossary

Brand (commercial) name *is any name of an enterprise of an institution or organization that has the status of a legal entity, which makes it possible to distinguish one person from others and does not mislead the consumer about its true activity.*

Geographical indication *is a place name that identifies a product that originates from a certain geographical place and has a special quality, reputation or other characteristics due mainly to this geographical place of origin, and at least one of the stages of its production (production (extraction) and/or processing, and/or preparation) is carried out in a defined geographical area.*

Domain name *is a name used to address computers and resources on the Internet.*

Тема 5. Семінар – розгорнута бесіда
Нетрадиційні форми інтелектуальної власності

1. Обговорення основних положень теми:

1. Розкрийте поняття «наукове відкриття». В чому різниця між винаходом та науковим відкриттям?
2. Перерахуйте критерії охороноздатності наукового відкриття.
3. Що таке «напівпровідниковий виріб» та «компонування напівпровідникових виробів»?
4. Які вимоги встановлюються до раціоналізаторської пропозиції?
5. Що розуміють під селекційним досягненням?

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1. Examples of scientific discoveries
2. Features of the protection of the layout of semiconductor products
3. Rationalization proposal: examples, methods of protection
4. Criteria and periods of security for commercial secrets

Glossary

Semiconductor product *is the final or intermediate form of any product that consists of a material base that includes a layer of semiconductor material, has one or more layers that are composed of conducting, insulating, or semiconducting material and are placed relative to each other in accordance with of a predefined three-dimensional model and are intended to perform exclusively or in combination with other functions of the electronic circuit function/*

Rationalization proposal *is a proposal recognized by a legal entity that contains a technological (technical) or organizational solution in any field of its activity.*

Commercial secrets *can include:*

- ✓ *production technology;*
- ✓ *technological techniques and equipment;*
- ✓ *modifications of previously known technologies and processes;*
- ✓ *promising management methods;*
- ✓ *price and sales policy;*
- ✓ *comparative characteristics of own assortment and competitors' goods from the point of view of quality,*
- ✓ *appearance, packaging, etc.;*
- ✓ *production, commercial and financial and credit relations with partners; plans of the enterprise to expand (collapse) production; facts of sales negotiations;*
- ✓ *data that can be used to damage the reputation of the enterprise (firm);*
- ✓ *information about personnel (staff turnover, leading specialists and their part-time jobs);*
- ✓ *availability of powers and conditions for the protection of commercial secrets, as well as other information.*

Тема 6. Семінар – дискусія
Авторське право і суміжні права

1. Обговорення дискусійних питань:

1. Які існують об'єкти авторського права?
2. Що не визнають об'єктами авторського права?
3. Які існують суб'єкти авторських відносин?
4. Що таке особисті немайнові права авторів?
5. Як ви розумієте поняття «суміжні права»?

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

Copyright-related treaties administered by WIPO:

- Beijing Treaty on Audiovisual Performances
- Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works
- Brussels Convention Relating to the Distribution of Program-Carrying Signals Transmitted by Satellite
- Geneva Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of Their Phonograms
- Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled
- Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations
- WIPO Copyright Treaty (WCT)
- WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT)

Глосарій / Glossary

Copyright (право авторства) *is a personal non-property right and belongs to the inventor. It is inalienable: it is not transferred to other persons and is protected indefinitely, it does not pass to the legal successor, unlike property rights certified by a patent.*

Related rights (суміжні права) *are rights to the results of the creative activity of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations using works of literature and art, the copyrights of which belong to other persons.*

Тема 7. Семінар – дискусія
Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Ліцензування
2. Патентний тролінг
3. Франчайзинг та роялті
4. Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель)

2. Індивідуальне тестування (ПМК 1).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Тема 8. Семінар – дискусія
Патентне право в Україні та світі

1. Обговорення основних положень теми:

1. Нормативно-правова база патентного права в Україні
2. Структура патентних органів в Україні
3. Загальний порядок патентування винаходів в Україні
4. Умови надання правової охорони винаходу та корисній моделі
5. Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1) Patent Cooperation Treaty (PCT)
2) Madrid System
3) Hague System
4) Filing international applications. ePCT (WIPO IP Portal)
5) PCT Resources
6) International applications and national security issues

The PCT has a membership of 157 Contracting States

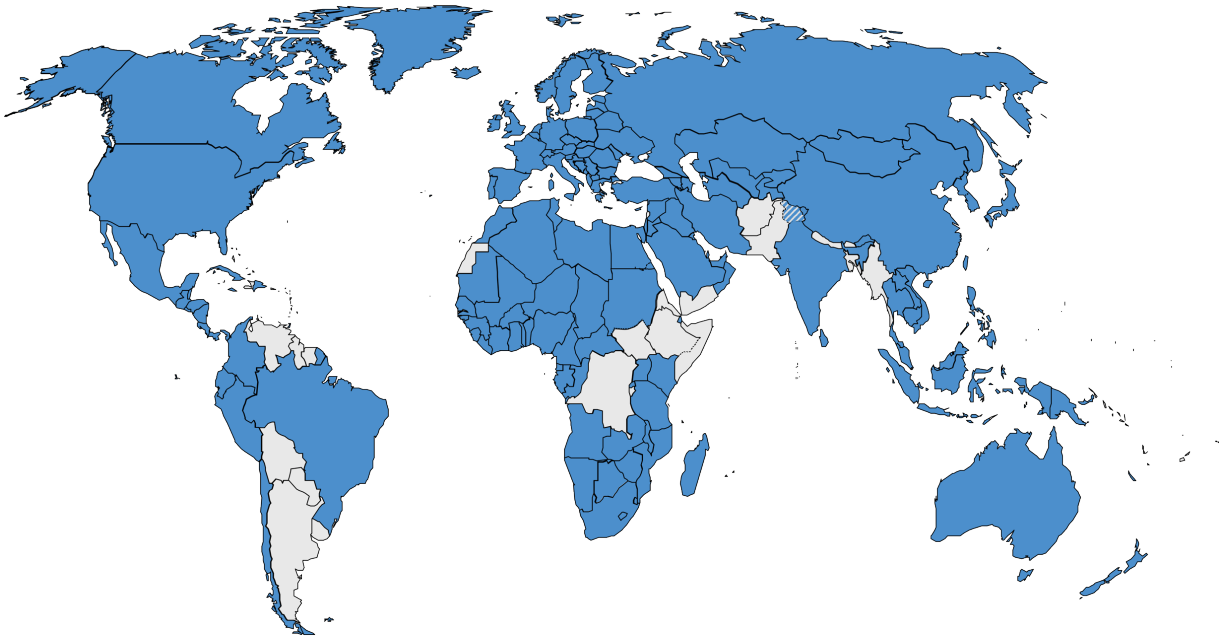

Глосарій / Glossary

Patent law *is a civil law institution that regulates relations arising in connection with the recognition of authorship and protection of inventions, utility models and industrial designs, establishing the regime of their use, material and moral stimulation and protection of the rights of their authors and patent owners.*

Тема 9. Семінар з виконанням практичних задач
Патентна інформація та патентні фонди

1. Обговорення основних положень теми:

1. Поняття патентної документації
2. Ретроспективність, методи та способи пошуку патентної інформації
3. Зміст та методика проведення тематичного та іменного пошуку
4. Світові інформаційні ресурси та патентні фонди
5. Бюлетень «Патентна власність»
6. Бази даних міжнародних і патентних відомств
7. Патентна продукція комерційних інформаційних центрів
8. Використання патентних баз даних

2. Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження, fleepchart.

Теми доповідей за результатами самостійного вивчення:

1) What is the purpose of patent research?
2) What stages does the patent research procedure include?
3) What components of the search regulation do you know?
4) What sources of patent information exist in Ukraine?

3. Практична задача «Вибір об'єкту досліджень в рамках виконання групового проєкту «Патентні дослідження».

Порядок виконання:

1. Обґрунтування доцільності патентування обраного об'єкту (обговорюється та ухвалюється з викладачем).

Пріорітет має напрям наукового дослідження, який здобувач ВО обрав для виконання майбутньої кваліфікаційної роботи *(Напрямки патентних досліджень – додаток А)*.

В перспективі розроблені опис, формула та реферат винаходу (які є складовою частиною проекту «Патентні дослідження») можуть бути використані при розробці Кваліфікаційної роботи (проєкту) магістра та включені у додатки.

2. Складання загальних відомостей про об'єкт дослідження.
3. Визначення ключових напрямків патентних досліджень.

Глосарій / Glossary

Priority (пріоритет) – *this is the priority of filing an application, and it is usually established by the date of submission of a properly executed application to the State Department of Intellectual Property.*

Conventional priority (конвенційний пріоритет) *– this is the priority right of a Ukrainian applicant who submitted an application for an invention to the patent office of one of the countries participating in the Paris Convention for the Protection of Industrial Property, to submit an application in Ukraine within 12 months, noting that he intends to use the right of convention priority, indicating the date of filing and the registration number application, as well as the state in which it was submitted.*

Тема 10. Семінар з виконанням практичних задач
Порядок патентування винаходів в Україні. Патентний пошук

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Процедура видачі патенту України на винахід або корисну модель
2. Поняття та види патентів. Терміни дії патентів
3. Експертиза заявки на винахід (корисну модель) за формальними ознаками та по суті
4. Оскарження рішення за заявкою
5. Публікація відомостей про винахід
6. Сплата збору за дії, пов'язані з охороною прав на винаходи
7. What Internet sources of patent information exist in Ukraine and the world?
8. What should be the retrospective of patent research?
9. Give examples of a bibliographic description of a patent of Ukraine.
10. What types of patent search are distinguished depending on the degree of use of technical means?
11. What is numerical and name search?

2. Практична задача «Проведення патентного пошуку в рамках виконання групового проєкту».

Порядок виконання:

1. Вивчення правил бібліографічного опису літературних джерел та Інтернет-ресурсів (ДСТУ 8302-2015, гарвардський стиль, транслітерація)
2. Проведення локального патентного пошуку за допомогою баз патентних фондів України:

http://www.sdip.gov.ua
http://www.ukrpatent.org

Глосарій / Glossary

The principle of world novelty (принцип світової новизни) *means that before the priority date of the application, the essence of this or an identical decision was not disclosed either in Ukraine or abroad to an unspecified circle of persons to the extent that it became possible to use it.*

Formal examination (формальна експертиза, або експертиза за формальними ознаками) *– this is an examination during which: the date of application submission is set; it is determined whether the object specified in the application belongs to the list of objects that can be recognized as inventions; compliance of the application with the established requirements is checked; the document on the payment of the application fee is checked for compliance with the established requirements.*

Qualification examination (кваліфікаційна експертиза, або експертиза по суті) *– it is an expert examination that establishes the compliance of the claimed invention with the conditions of patentability (novelty, inventive step, industrial applicability).*

Тема 11. Семінар з виконанням практичних задач
Визначення патентоздатності винаходу

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Новизна винаходу та корисної моделі
2. Промислова придатність винаходу та корисної моделі
3. Дослідницький рівень винаходу
4. Визначення патентоздатності винаходу та корисної моделі
5. Припинення дії патенту та визнання його недійсним
6. Name the conditions for the patentability of an invention.
7. Name the conditions of patentability of a utility model
8. Describe the concept of "novelty".
9. Describe the concept of "research level".
10. Describe the concept of "industrial suitability".
11. How do you understand the concept of "priority"?

2. Практична задача «Визначення патентоздатності, аналогів та прототипу винаходу (корисної моделі) в рамках виконання групового проєкту».

Порядок виконання:

1. Аналіз відібраних літературних джерел.
2. За отриманими літературними джерелами проаналізувати і заповнити дінаміку патентування за роками та країнами.
3. Відібрати із загальної кількості 5 аналогів.
4. Визначити серед аналогів прототип.
5. Провести порівняльну характеристику прототипу з об’єктом, що підлягає патентуванню.

Глосарій / Glossary

Patentability (патентоспроможність) *– this is a property acquired by an object of economic activity (product or method) in case of compliance with the conditions for granting legal protection of an invention in accordance with the law.*

Application (заявка) *is a set of documents required for the issuance by Ukrpatent of a patent (declaratory patent) for an invention or a declaratory patent of Ukraine for a utility model. The application must contain:*

1) an application for the issuance of a patent (declaratory patent) for an invention or a declaratory patent of Ukraine for a utility model;

2) description of the invention (useful model);

3) the formula of the invention (utility model);

4) drawings (if there is a reference to them in the description):

5) abstract;

6) documents attached to the application (payment receipt, etc.).

Patent (патент) *– it is a legal and technical document issued by a competent state body (the State Department of Intellectual Property) and by which the state certifies the owner's exclusive right to the object of industrial property created by him.*

Тема 12. Семінар з виконанням практичних задач
Порядок складання заявки на винахід (корисну модель)

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Склад заявки. Документи, що додаються до заявки
2. Подання заявки. Пріоритет винаходу
3. Опис винаходу (корисної моделі) та вимоги до нього
4. Формула винаходу (корисної моделі) і вимоги до неї
5. Вимоги до ілюстративних матеріалів
6. Реферат та вимоги до нього
7. Визначення рівня техніки об'єкту патентування
8. In which document are the rules for drawing up claims?
9. What is the description of the invention?
10. What is the essence of the invention?
11. What sections does the description of the invention contain?

2. Практична задача «Опис та формула винаходу (корисної моделі) в рамках виконання групового проєкту».

Порядок виконання:

1. Розробити відповідно до вимог формулу винаходу (додаток В).
2. Розробити приклади конкретного виконання винаходу (3-5 прикладів).
3. Скласти відповідно до вимог опис винаходу (додаток Б).
4. Навести приклади конкретного виконання.

Глосарій / Glossary

Summary (реферат) *– this is an abbreviated summary of the content of the description of the invention (utility model), which includes the name of the invention (utility model), a description of the field of technology to which the invention relates (utility model), and the field of its (its) application, a description of the essence of the invention (utility model) indicating the technical result to be achieved.*

The formula of the invention (формула винаходу) *– this is a concise verbal description of the technical essence of the invention, containing a set of its essential features, which are sufficient to achieve the technical result specified by the applicant.*

Analogous to the invention (аналог винаходу) *– it is a means of the same purpose, which is known from sources that became publicly available before the date of submission of the application to the Ukrpatent, or before the priority date, and is characterized by a set of features similar to the set of essential features of the invention (utility model).*

The description of the invention (опис винаходу) *should reveal the essence of the invention (utility model) so clearly and completely that it could be implemented by a specialist in the specified field. The description contains the following sections: branch of technology, level of technology, the essence of the invention, a list of drawing figures (if there is a reference to them in the description), information that confirms the possibility of implementing the invention (utility model).*

Тема 13. Семінар з виконанням практичних задач
Міжнародна патентна класифікація, її призначення та структура

1. Обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. The 1971 Strasbourg Agreement on International Patent Classification
2. Purpose and structure of the International Patent Classification
3. Principles of construction of the International Patent Classification
4. Search for novelty using IPC
5. Search for patentability or validity of a patent under the IPC
6. Search for patent purity using IPC
7. Information search using IPC
8. Classification indexes
9. Classifier of the International Patent Classification (9th edition)

2. Практична задача «Присвоєння індексу МПК винаходу (корисній моделі) в рамках виконання групового проєкту».

Порядок виконання:

1. Визначити основні ключові слова, за якими треба присвоювати індекс МПК.

2. За класифікатором МПК знайти індекс для об'єкта, що підлягає патентуванню (сайт МПК *https://www.wipo.int/classifications/ipc/ru/)*

3. Індивідуальне тестування (ПМК 2).

Тема 14. Практичне заняття
Захист групових проєктів «Патентні дослідження»

Порядок виконання:

1. Теоретична підготовка: скласти звіт «Патентні дослідження» за напрямком наукової роботи, визначеним на попередніх заняттях.

2. Захист групових проектів полягає у підготовці мультимедійної презентації наукової розробки, яка стала об'єктом патентних досліджень та проекту заявки на корисну модель, та обґрунтованої наукової доповіді за темою наукової розробки.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇРОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Тема 1. Система інтелектуальної власності, її функції, структура, суб'єкти й об'єкти

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Convention Establishing the World Intellectual Property Organization

2) Summary of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization (WIPO Convention) (1967)

3) Member States of WIPO

4) Decision-making and Negotiating Bodies of WIPO

5) WIPO Assemblies

6) Committee on Development and Intellectual Property (CDIP)

7) Standing Committee on the Law of Patents (SCP)

8) Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications (SCT)

9) Standing Committee on Copyright and Related Rights (SCCR)

10) Committee on WIPO Standards (CWS)

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Конвенція, затверджена Всесвітньою організацію інтелектуальної власності (ВОІВ) проголошує, що інтелектуальна власність об'єднує у собі права, що стосуються

A. літературних, художніх і наукових творів

B. виступів виконавців, фонограм і програм ефірного мовлення - винаходів в усіх сферах людської діяльності

C. наукових відкриттів; промислових зразків; товарних знаків, знаків обслуговування та торгових назв і позначень; запобігання недобросовісної конкуренції

D. всі відповіді вірні

2. Всесвітня Організація інтелектуальної власності створена

A. в 1999 році

B. в 2009 році

C. в 1967 році

D. в 2001 році

3. Основні засади науково-технічної політики в Україні визначає

A. Президент України

B. Верховна Рада України

C. Кабінет Міністрів України

D. Державне патентне відомство України

4. За здійснення політики у сфері інтелектуальної власності в Україні відповідає

A. Президент України

B. Міністерство освіти і науки України

C. Кабінет Міністрів України

D. Державний департамент інтелектуальної власності

5. Згідно із Цивільним кодексом України до об'єктів інтелектуальної власності належать:

A. продукція, незавершене виробництво, реалізована продукція

B. грошові кошти у касі, на розрахунковому рахунку, інвестований капітал

C. комп'ютерні програми, компіляції даних, компонування (топографії) інтегральних мікросхем

D. усі відповіді правильні

Рекомендована література: [I – 1, 12; II – 1, 4, 10, 14, 15; III – 4]

Тема 2. Законодавство у сфері інтелектуальної власності

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) What is the Patent Cooperation Treaty (PCT)?

2) How do I protect my invention in several countries?

3) What is the effect of an international patent application?

4) Who has the right to file an international patent application under the PCT?

5) Where can I file my international patent application?

6) What are the costs associated with the filing and processing of an international application under the PCT? What are the costs for entering the national phase?

7) How long does the PCT process take?

8) In what languages can an international patent application be filed?

9) What is a PCT international search?

10) What is the PCT supplementary international search?

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Законодавство України, яке містить норми щодо охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, умовно можна поділити на такі блоки

A. Господарське право, Процесуальний кодекс України, Постанови Кабінету Міністрів України

B. Кримінальний Кодекс України, адміністративне право, Конституція України

C. чинні Конституція України та Кодекси, загальне законодавство, спеціальне законодавство у сфері охорони інтелектуальної власності

D. усі відповіді правильні

2. Загальне законодавство у сфері охорони інтелектуальної власності включає у себе

A. Конституцію України, Господарський кодекс України, Кодекс законів про працю України

B. Закон України «Про охорону прав на винаходи»; Закон України «Про корисні моделі, промислові зразки»; Закон України «Про знаки для товарів і послуг»

C. Митний кодекс України, Закон України «Про сорти рослин»; Закон України «Про охорону авторського права і суміжних прав»

D. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу»; Закон України «Про рекламу»; Закон України «Про видавничу справу»

3. До спеціального законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності належать

A. Цивільний процесуальний кодекс України; Кримінальний кодекс України; Кримінально-процесуальний кодекс України

B. Закон України «Про корисні моделі, промислові зразки»; Закон України «Про знаки для товарів і послуг»; Закон України «Про топографії інтегральних мікросхем»

C. Конституція України, Господарський кодекс України, Кодекс законів про працю України

D. усі відповіді правильні

4. Митне законодавство включає в себе

A. Цивільний процесуальний кодекс України; Кримінальний кодекс України; Кримінально-процесуальний кодекс України

B. Митний кодекс України, постанови Кабінету Міністрів України, укази та розпорядження Президента щодо переміщення об’єктів інтелектуальної власності через митний кордон

C. Конституцію України, Господарський кодекс України, Кодекс законів про працю України

D. усі відповіді правильні

5. Закон України «Про науково-технічну інформацію» визнав науково-технічну інформацію:

A. комерційною таємницею

B. товаром і об’єктом права інтелектуальної власності

C. основним джерелом достовірної інформації підприємства

D. джерелом отримання прибутку

Рекомендована література: [I – 1, 7, 12; II – 2, 3, 10, 14, 15, III – 1, 2, 4]

Тема 3. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і

послуг (загальна характеристика, шляхи міжнародної реєстрації торговельна марка)

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) What rights does trademark registration provide?

2) How long does trademark protection last?

3) What kinds of trademark can be registered?

4) Trademark Law and Practice – Summary of replies to questionnaire PDF, Summary of Replies to the Questionnaire on Trademark Law and Practice

5) Representation of Non-Traditional Marks & Areas of Convergence

6) Grounds for Refusal of all Types of Marks

7) Technical and Procedural Aspects Relating to the Registration of Certification and Collective Marks

8) The Protection of Country Names Against Registration and Use as Trademarks

9) Trademark-related treaties administered by WIPO:

- Paris Convention
- Madrid Agreement (Marks)
- Madrid Protocol
- Nice Agreement
- Vienna Agreement
- Singapore Treaty
- Trademark Law Treaty
- Nairobi Treaty

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Правовідносини, які виникають у сфері торговельних марок, регулюються

A. Женевською конвенцією

B. Мадридською Угодою

C. Мадридською конвенцією

D. Угодою про TRSD

2. Ексклюзивна форма флакону для парфумів – це вид ТМ

A. зображувальний

B. комбінований

C. об’ємний

D. кольоровий

3. Вимоги до торговельної марки (товарного знаку)

A. новизна

B. оригінальність

C. ексклюзивність

D. важкість відтворення

4. Перелік позначень, що можуть бути визнані як знаки для товарів і послуг

A. офіційні контрольні, гарантійні та пробірні клейма, печатки

B. тривимірні об'єкти, форма яких зумовлена виключно функціональним позначенням

C. загальновживані скорочення

D. нове оригінальне позначення товарів, яке відповідає усім умовам надання правової охорони

5. Ключовим моментом у розвитку авторського права є

A. французька система авторського права 1791-1793 рр.

B. закон штату Масачусетс від 17 березня 1789 р., що проголошує «немає власності, яка належить людині більше, ніж та, котра є результатом її розумової праці»

C. винахід друкувального верстата винахідником Гуттенбергом у XV ст.

D. закон про копірайт закріплений в законі США 1976 року

6. Принциповим моментом у розбудові законодавства про інтелектуальну власність є

A. постанова Кабінету Міністрів України «Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва»

B. прийняття у 2003 році Верховною Радою України Цивільного кодексу України, Книга IV якого має назву «Право інтелектуальної власності»

C. прийняття закону України: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»

D. прийняття у 1996 році Конституції України, яка проголосила: «Кожен має право володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю, результатами інтелектуальної, творчої діяльності»

Рекомендована література: [I – 1, 2, 6; II – 2, 3, 10, 14, 15; III – 5, 9]

Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників товарного обороту товарів і послуг (комерційне найменування, географічне позначення, доменне ім’я)

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте навчальний посібник та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) Lisbon – The International System of Appellations of Origin and Geographical Indications

2) Lisbon Express Structured Search https://lisbon-express.wipo.int/struct-

search

3) Procedures to challenge and enforce rights in the members of the Lisbon Union

4) Statement of Provisions Potentially Applicable to WIPO Global IP Services Regarding Ukraine and the RF

5) Domain Name Dispute Resolution Service for Generic Top-Level Domains under the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP)

6) Country code top-level domains (ccTLDs)

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Голограми банківських карток – це вид ТМ

A. зображувальний

B. комбінований

C. особливий (нетрадиційний)

D. кольоровий

2. Оскарження рішення за заявкою відбувається у

A. Апеляційному суді ВОІВ

B. Апеляційній палаті Укрпатенту

C. Апеляційному суді Укрпатенту

D. не передбачено процедури оскарження рішення за заявкою

3. Дія свідоцтва про виключне право на найменування місця походження товару НЕ припиняється у разі

A. втрати товаром, виробленим власником свідоцтва, особливих властивостей, зазначених у Державному реєстрі найменувань щодо даного найменування місця походження товару

B. ліквідації юридичної особи – володаря свідоцтва або припинення підприємницької діяльності індивідуального підприємця – володаря свідоцтва

C. подання власником свідоцтва відповідної заяви до органу виконавчої влади з інтелектуальної власності

D. немає правильної відповіді

4. Доменне ім'я верхнього першого рівня – це

A. kiev.ua

B. donnuet.edu.ua

C. .gov

D. gfd.net

5. Міжнароне відомство з реєстрації доменних імен

A. ICENN

B. IANN

C. ICANN

D. IANA

Рекомендована література: [I – 1, 2; II – 7, 14, 15; III – 7]

Тема 5. Нетрадиційні форми інтелектуальної власності

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Examples of scientific discoveries
2. Features of the protection of the layout of semiconductor products
3. Rationalization proposal: examples, methods of protection
4. Criteria and periods of security for commercial secrets

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Автори – творці творчих рішень, патентовласники, їх правонаступники, патентне відомство і т. д. є суб'єктами

A. авторського права
B. немайнових прав
C. патентного права
D. суміжних прав

2. Право авторства, право на ім'я, право на захист репутації, які не можуть відчужуватися від особистості автора, та право на оприлюднення (відгук), яке може передаватися у спадок, є особистими правами

A. майнові
B. речові
C. немайнові
D. нематеріальні

3. Пріоритет винаходу, корисної моделі або промислового зразка встановлюється

A. за датою створення винаходу, корисною моделлю або промислового зразка
B. за датою державної реєстрації винаходу, корисної моделі чи промислового зразка
C. за датою видачі патенту на винахід, корисну модель чи промисловий зразок
D. за датою подання заявки на винахід, корисну модель або промисловий зразок до уповноваженого органу

4. Конвенційний пріоритет – пріоритет винаходу, корисної моделі або промислового зразка, що встановлюється за датою подання

A. першої заявки на винахід, корисну модель або промисловий зразок у державі - учасниці Паризької конвенції з охорони промислової власності за умови подання до федерального органу виконавчої влади з інтелектуальної власності заявки на винахід або корисну модель протягом 12 місяців із зазначеної дати, а заявки на промисловий зразок – протягом 6 місяців із зазначеної дати

B. першої заявки на винахід, корисну модель або промисловий зразок у федеральний орган виконавчої влади з інтелектуальної власності

C. видачі патенту на винахід, корисну модель чи промисловий зразок

D. заявки на винахід, корисну модель або промисловий зразок у державі – учасниці Паризької конвенції з охорони промислової власності

5. Якщо різними заявниками подано заявки на ідентичні винаходи, корисні моделі або промислові зразки і ці заявки мають одну й ту саму дату пріоритету, патент на винахід, корисну модель або промисловий зразок

A. видається за всіма поданими заявками, при цьому всі автори, зазначені в заявках, визнаються співавторами щодо ідентичних винаходів, корисних моделей або промислових зразків

B. видається тільки за однією з таких заявок особі, яка визначається угодою між заявниками, при цьому всі автори, зазначені в заявці, визнаються співавторами щодо ідентичних винаходів, корисних моделей або промислових зразків

C. видається тільки за однією з таких заявок особі, визначеній Укрпатентом

Рекомендована література: [I – 1, 2, 6; II – 8, 11]

Тема 6. Авторське право і суміжні права

Форми контролю: фронтальне опитування, проведення дискусії.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Copyright-related treaties administered by WIPO:

- Beijing Treaty on Audiovisual Performances
- Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works
- Brussels Convention Relating to the Distribution of Program-Carrying Signals Transmitted by Satellite
- Geneva Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of Their Phonograms
- Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled
- Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations
- WIPO Copyright Treaty (WCT)
- WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT)

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Виняткова декларація про твір діє протягом

A. всього життя автора та 70 років після його смерті

B. всього життя автора

C. всього життя автора та 50 років після його смерті

D. немає правильної відповіді

2. Твір стає суспільним надбанням, якщо

A. виключне право померлого входить до складу виморочного майна, і перейшло у спадок державі

B. виняткове право перейшло у спадок

C. минув термін дії виключного права

D. немає правильної відповіді

3. Які твори з перерахованих є об'єктами авторського права

A. твори живопису, скульптури, графіки, дизайну, графічні оповідання, комікси та інші твори образотворчого мистецтва; твори декоративно-ужиткового та сценографічного мистецтва

B. всі перелічені вище є об'єктами авторського права

C. твори архітектури, містобудування та садово-паркового мистецтва

D. географічні, геологічні та інші карти, плани, ескізи та пластичні твори, що відносяться до географії, топографії та інших наук

4. Право на захист твору, включаючи його назву, від будь-якого спотворення чи іншого посягання, здатного завдати шкоди честі та гідності автора, називають правом на

A. захист репутації автора

B. оприлюднення

C. ім'я

D. відгук

5. До переліку творів, які не є об'єктами авторського права відносяться

A. навігаційні морські карти

B. екологічні карти

C. офіційні документи (закони, судові рішення тощо)

D. твори садово-паркового мистецтва

6. Знак суміжного права

A. ©

B. ®

C. ™

D. Pts

Рекомендована література: [I – 1, 2, 6; II – 8, 11; III – 10]

Тема 7. Управління майновими правами на об’єкти інтелектуальної власності

Форми контролю: фронтальне опитування, проведення дискусії.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Що таке ліцензійний договір?
2. Які види ліцензійних договорів ви знаєте?
3. Як і в якому випадку відбувається примусове надання ліцензії?
4. Хто такі патентні тролі?
5. Перерахуйте мінуси патентного тролінгу.
6. Роль франчайзингу у системі управління інтелектуальною власністю?
7. У чому різниця між франчайзером та франчайзі?
8. Що таке роялті?
9. Яки види роялті вам відомі?
10. Порядок отримання примусової лізензії в адміністративному порядку.
11. Порядок отримання примусової лізензії у судовому порядку.
12. Як вирішуються спори щодо винаходів в Україні?

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Ведення справ з Укрпатентом може здійснювати

A. заявник
B. всі відповіді вірні
C. правовласник
D. патентний повірений

2. За яким договором можуть передаватися права на товарний знак

A. за договором про передачу ноу-хау
B. за договором про відступлення патенту
C. за авторським договором
D. за ліцензійним договором

3. Якщо у ліцензійному договорі не вказано термін його дії, договір вважається укладеним на строк

A. десять років
B. п'ятнадцять років
C. п'ять років
D. три роки

4. Не можуть бути об'єктами патентних прав

A. способи клонування людини
B. промисловий зразок
C. способи модифікації генетичної цілісності клітин зародкової лінії людини
D. корисна модель

5. Якщо різними заявниками подано заявки на ідентичні винаходи, корисні моделі або промислові зразки і ці заявки мають одну й ту саму

дату пріоритету, патент на винахід, корисну модель або промисловий зразок

A. видається за всіма поданими заявками, при цьому всі автори, зазначені в заявках, визнаються співавторами щодо ідентичних винаходів, корисних моделей або промислових зразків

B. видається тільки за однією з таких заявок особі, яка визначається угодою між заявниками, при цьому всі автори, зазначені в заявці, визнаються співавторами щодо ідентичних винаходів, корисних моделей або промислових зразків

C. видається тільки за однією з таких заявок особі, визначеній федеральним органом виконавчої влади з інтелектуальної власності

D. не видається

Рекомендована література: [I – 1, 3, 8, 16; II – 8, 10; III – 10]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Тема 8. Патентне право в Україні та світі

Форми контролю: фронтальне опитування, проведення дискусії.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:
   1) Patent Cooperation Treaty (PCT)
   2) Madrid System
   3) Hague System
   4) Filing international applications. ePCT (WIPO IP Portal)
   5) PCT Resources
   6) International applications and national security issues

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Патенти, видані в різних країнах є

A. незалежними
B. підлеглими
C. недійсними
D. взаємовиключними

2. Терміни дії патентів на винаходи

A. 5 років від дати подачі заявки
B. 10 років від дати подачі заявки
C. 20 років від дати подачі заявки

D. 20 років від дати подачі заявки і може бути продовжений, але не більше, ніж на 10 років

3. Заявку на видачу патенту НЕ може подати

A. винахідник або його спадкоємець

B. профспілковий комітет, в якому полягає винахідник

C. працедавець або правонаступник винахідника або працедавця

D. патентний повірений або інша довірена особа за дорученням заявника

4. Винахідником визнається

A. фізична особа, творчою роботою якої створено винахід

B. юридична особа, творчою роботою якої створено винахід

C. фізична або юридична особа, яка подала заявку на видачу патенту на винахід

D. фізична і юридична особа, творчою роботою якої створено винахід

5. Право на представлення заявки має працедавець, якщо

A. винахід створений після підписання трудового контракту працівника

B. винахід створений у зв'язку з виконанням службового обов'язку або доручення працедавця

C. створений винахід належить службовій таємниці

D. у всіх випадках

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 9. Патентна інформація та патентні фонди

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1) What is the purpose of patent research?
2) What stages does the patent research procedure include?
3) What components of the search regulation do you know?
4) What sources of patent information exist in Ukraine?

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Необхідні ознаки винаходу, обумовлені законом

A. неможливість повторення

B. можливість відтворення

C. позитивний ефект

D. естетичне оформлення

2. Мета патентних досліджень

A. виявлення порушення прав заявника і власників охоронних документів

на об'єкти промислової власності

B. попередження монопольного завоювання ринку

C. визначення патентоспроможності об'єкту господарської діяльності

D. виявлення потенційних постачальників сировини

3. Патентні дослідження використовують для

A. аналізу умов конкуренції продукції

B. аналізу умов розширення ринку

C. аналізу умов постачань частин продукції

D. аналізу місць збуту даної продукції

4. Необхідні ознаки винаходу, обумовлені законом

A. неможливість повторення

B. можливість відтворення

C. позитивний ефект

D. естетичне оформлення

5. Умови патентоспроможності корисної моделі

A. новизна

B. дослідницький рівень

C. промислова придатність

D. незалежність дослідження

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 10. Порядок патентування винаходів в Україні. Патентний пошук

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання практичних задач в рамках виконання групового проєкту.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте теоретичні питання:

1. What Internet sources of patent information exist in Ukraine and the world?

2. What should be the retrospective of patent research?

3. Give examples of a bibliographic description of a patent of Ukraine.

4. What types of patent search are distinguished depending on the degree of use of technical means?

5. What is numerical and name search?

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Інтелектуальну власність можна умовно розділити на

A. художню власність

B. юридичну власність

C. промислову власність

D. приватну власність

2. Авторське право – це

A. частина цивільного права, яка визначає правові відносини, пов'язані із створенням і використанням творів літератури, науки, мистецтва

B. частина кримінального права, яка визначає правові відносини, пов'язані з відповідальністю за створені творів літератури, науки, мистецтва

C. частина цивільного права, яка визначає відповідальність за використання чужих творів літератури, науки, мистецтва

D. частина цивільного права, яка визначає правові відносини між власником авторських прав і користувачами творів літератури, науки, мистецтва

3. Знак авторського права

A. ©

B. ®

C. ™

D. Pts

4. Знак суміжного права

A. ©

B. ®

C. ™

D. Pts

5. Винахід – це

A. ідеї, думки, роздуми, які реалізуються на певних матеріальних носіях

B. промислово-придатне конструктивно-придатне рішення

C. нове рішення, яке відповідає умовам конкурентоспроможності

D. технологічне рішення, яке відповідає умовам патентоспроможності

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 11. Визначення патентоздатності винаходу

Форми контролю: фронтальне опитування, розв’язання практичних задач в рамках виконання групового проєкту.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте теоретичні питання:

1. Name the conditions for the patentability of an invention.
2. Name the conditions of patentability of a utility model
3. Describe the concept of "novelty".
4. Describe the concept of "research level".
5. Describe the concept of "industrial suitability".
6. How do you understand the concept of "priority"?

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Патентоздатність – це

A. властивість, яка набуває об'єкту господарської діяльності у разі відповідності умовам надання правової охорони винаходу відповідно до закону

B. властивість, яка набуває об'єкту художньої діяльності у разі відповідності умовам надання охорони авторському праву відповідно до закону

C. властивість, яка набуває об'єкту господарської діяльності у разі відповідності умовам дачі цивільної охорони інтелектуальної власності відповідно до норм моралі

D. властивість, яка набуває об'єкту господарської діяльності у разі відповідності вимогам правової відповідальності за винахід відповідно до закону

2. Умови патентоздатності корисної моделі

A. новизна

B. дослідницький рівень

C. промислова придатність

D. незалежність дослідження

3. Пріоритет – це

A. першочерговість подачі заявки (як правило, встановлюється по даті подачі правильно оформленої заявки)

B. планова черговість подачі заявки (як правило, встановлюється по даті подачі правильно оформленої заявки)

C. першочерговість подачі заявки (як правило, встановлюється по даті подачі чорнового варіанту заявки)

D. планова черговість подачі заявки (як правило, встановлюється по даті подачі чорнового варіанту заявки)

4. Винахід має дослідницький рівень, якщо

A. для фахівця він не є неординарним, тобто його суть не представляє інтересу для даного рівня техніки

B. для експертної комісії є очевидним, тобто його суть витікає явно з рівня техніки

C. для простого обивателя він не є очевидним, тобто його суть не витікає явно з рівня техніки

D. для фахівця він не є очевидним, тобто його суть не витікає явно з рівня техніки

5. Патентні дослідження – це

A. технічний аналіз властивостей об'єкту господарської діяльності впродовж його життєвого циклу, які витікають з суті об'єкту промислової власності

B. дедуктивний аналіз властивостей об'єкту господарської діяльності впродовж його життєвого циклу, які витікають з промислової придатності об'єкту

C. системний науковий аналіз властивостей об'єкту господарської діяльності впродовж його життєвого циклу, які витікають з охорони прав на об'єкти промислової власності

D. прогресивний аналіз властивостей об'єкту господарської діяльності впродовж його життєвого циклу, які витікають з технічних властивостей промислової власності

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 12. Порядок складання заявки на винахід (корисну модель)

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних задач в рамках виконання групового проєкту.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте теоретичні питання:
   1. In which document are the rules for drawing up claims?
   2. What is the description of the invention?
   3. What is the essence of the invention?
   4 What sections does the description of the invention contain?

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Заявку на видачу патенту НЕ може подати

A. винахідник або його спадкоємець

B. профспілковий комітет, в якому полягає винахідник

C. працедавець або правонаступник винахідника або працедавця

D. патентний повірений або інша довірена особа за дорученням заявника

2. Винахідником визнається

A. фізична особа, творчою роботою якої створено винахід

B. юридична особа, творчою роботою якої створено винахід

C. фізична або юридична особа, яка подала заявку на видачу патенту на винахід

D. фізична і юридична особа, творчою роботою якої створено винахід

3. Право авторства є

A. особистим немайновим правом і належить винахіднику

B. колективним майновим правом і належить винахіднику і повіреним особам

C. особистим законодавчим правом і належить правонаступнику винахідника

D. юридичним майновим правом і належить винахіднику і його працедавцю

4. Право кваліфікації творчої пропозиції як винаходу, корисної моделі

або промислового зразка належить

A. Держпотребстандарт

B. УКРЦНТБ

C. Укрпатенту

D. Міністерству осіти і науки України

5. Право на представлення заявки має працедавець, якщо

A. винахід створений після підписання трудового контракту працівника

B. винахід створений у зв'язку з виконанням службового обов'язку або доручення працедавця

C. створений винахід належить службовій таємниці

D. у всіх випадках

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 13. Міжнародна патентна класифікація, її призначення та структура

Форми контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання практичних задач в рамках виконання групового проєкту.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте теоретичні питання:

1. Information search using IPC
2. Classification indexes
3. Classifier of the International Patent Classification (9th edition)

3. Розв’яжіть тестові завдання.

1. Необхідні ознаки винаходу, обумовлені законом

A. неможливість повторення

B. можливість відтворення

C. позитивний ефект

D. естетичне оформлення

2. Мета патентних досліджень

A. виявлення порушення прав заявника і власників охоронних документів на об'єкти промислової власності

B. попередження монопольного завоювання ринку

C. визначення патентоспроможності об'єкту господарської діяльності

D. виявлення потенційних постачальників сировини

3. Патентні дослідження використовують для

A. аналізу умов конкуренції продукції

B. аналізу умов розширення ринку

C. аналізу умов постачань частин продукції

D. аналізу місць збуту даної продукції

4. Необхідні ознаки винаходу, обумовлені законом

A. неможливість повторення

B. можливість відтворення

C. позитивний ефект

D. естетичне оформлення

5. Умови патентоспроможності корисної моделі

A. новизна

B. дослідницький рівень

C. промислова придатність

D. незалежність дослідження

Рекомендована література: [I – 1, 2, 5, 8; II – 16; III – 1-3, 6]

Тема 14. Захист групових проєктів «Патентні дослідження»

Форми контролю: захист групових проєктів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити правила обслуговування споживачів на тематичних заходах у закладах ресторанного господарства.

2. Підготувати домашнє завдання:

1) скласти звіт «Патентні дослідження» за напрямком наукової роботи, визначеним на попередніх заняттях,

2) мультимедійну презентацію наукової розробки, яка стала об’єктом патентних досліджень,

3) проєкт заявки на корисну модель (опис винаходу, формулу винаходу та реферат),

4) обґрунтовану наукову доповідь за темою наукової розробки.

3. Презентувати наукові розробки згідно з темами проектів та довести їх патентоспроможність. Провести захист.

4. Підведення підсумків заняття (обмін враженнями, обговорення тематичнихзаходів, оцінювання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

І. НАВЧАЛЬНА ТА НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Слащева А. В. Інтелектуальна власність та патентознавство [Електронний ресурс]: навч. посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2023. 189 с. http://elibrary.donnuet.edu.ua/2761/

2. Попова Л. М., Хромов А. В., Шуба І. В. Інтелектуальна власність: підручник. Харків: Федорко, 2021. 262 с.

3. Басова Ю. О., Кожушко Г. М., Шурдук І. В. Патентознавство та ліцензування: навч. посіб. [Електронний ресурс] Полтава: ПУЕТ, 2019. 165 с. http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8589/1/071-1287_Басова%2CКожушко%2CШурдук.pdf

4. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Т. Г. Васильців, В. В. Апопій, Р. Л. Лупак, О. О. Ільчук. Львів: ЛКА, 2015. 172 с. http://www.lac.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/In.vlasnist.pdf

5. Інтелектуальна власність та патентознавство [Електронний ресурс]: підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с. URL: https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f10814f3-44d4-4558-b79b-b763120e293a/content

6. Верба І. І. Основи інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: навчальний посібник / І. І. Верба, В. О. Коваль; за ред. С. В. Чікіна. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с. URL: http://library.kpi.ua:8080/handle/123456789/2387

7. Ромашко А. С. Міжнародні договори та угоди у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: навч. посіб. / А. С. Ромашко, І. І. Верба, В. В. Пригода. Київ: НТУУ "КПІ", 2013. 160 с. URL: http://ela.kpi.ua/handle/123456789/3566

8. Інженерна творчість і патентознавство: підручник / Л.Н. Ширін, В.О. Салов, О.В. Денищенко та ін. Дніпро: НТУ «ДП», 2019. 300 с. https://trrkk.nmu.org.ua/ua/peda_job/185/Патентознавство/Патентознавство%20підручник.pdf

9. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи: монографія / М. Є. Бичковська та ін. Київ: Ліра-К, 2019. 275 с.

10. Нагірна М., Задоріжна І. Патентний тролінг в Україні: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка та суспільство*. 2021. №32. С. 32-64. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-64

11. Капіца Ю. М. Охорона прав на корисні моделі: тенденції у Європейському Союзі та виклики для України. *Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2020. № 3. С. 27–40. http://uran.inprojournal.org/article/view/216554

12. Anetta Caplanova. Intellectual property // In: Start-Up Creation (Second Edition). Woodhead Publishing, 2020, Pp. 81-105. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-819946-6.00005-9.

ІІ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051.

2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052.

3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

4. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

5. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_769.

6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96- вр.

7. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 8.07.2010 р. № 2456-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/2456-17.

8. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15.

9. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р № 2747-IV. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15.

10. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10.

11. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14.

12. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495- VI. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17.

13. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15.

15. Про авторське право і суміжні права: закон від 23.12.1993р. № 3792-XII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12.

16. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: закон від 15.12.1993р. № 3687-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12.

17. Про охорону прав на зазначення походження товарів: закон від 16 червня 1999 р. № 752-XIV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752-14.

18. Про охорону прав на знаки для товарів і послу: закон від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12.

19. Про охорону прав на промислові зразки: закон від 15 грудня 1993р. № 3699-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3688-12.

20. Про охорону прав на сорти рослин : закон від 21.04.1993р. № 3116-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12.

21. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: закон від 5 листопада 1997 р. № 621/97-ВР. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80

22. Про племінну справу у тваринництві : закон від 15.12.1993 № 3691-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/3691-12.

23. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: закон від 14.09.2006 р. № 143-V. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16.

24. Про державну таємницю: закон від 21.01.1994 р. № 3855-XII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12.

25. Про захист від недобросовісної конкуренції: закон від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80.

26. Про захист економічної конкуренції : закон від 11.01.2001р. № 2210-III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/2210-14.

27. Про захист інформації в автоматизованих системах: закон від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр.

28. Про інформацію: закон від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12.

29. Про науково-технічну інформацію: закон від 25 червня 1993 р. № 3322-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3322-12.

30. Про наукову і науково-технічну експертизу: закон від10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80.

ІІІ. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Законодавство України. URL: https://ips.ligazakon.net/resource/legislation

2. Законопроєкти України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index

3. Сайт Укрпатенту. URL: https://ukrpatent.org/uk

4. Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності. URL: https://www.wipo.int/portal/en/index.html

5. Global Brand Database. URL: https://branddb.wipo.int/en/quicksearch

6. PCT – The International Patent System. URL: https://www.wipo.int/pct/en/

7. Lisbon – The International System of Appellations of Origin and Geographical Indications. URL: https://www.wipo.int/lisbon/en/

8. Madrid System – The International Trademark System. URL: https://www.wipo.int/web/madrid-system/

9. Торговельні марки в Україні. URL: http://www.TM.ua

10. Авторські та суміжні права. URL: http://www.copyright.com.ua

11. Міжнародна патентна класифікація (МПК). URL: https://www.wipo.int/classifications/ipc/ru/

12. The PATENTSCOPE database. URL: https://www.wipo.int/patentscope/en/

ДОДАТОК А – Напрямки патентних досліджень

1. М’ясна продукція:
   1.1. ковбаси
   1.2. посічені вироби
      - з різними фукнціональними наповнювачами,
      - підвищеної біологічної цінності,
      - з новими вологоутримуючими компонентами
   1.3. структуровані вироби
   1.4. паштети

2. Рибна продукція:
   2.1. копчені вироби
   2.2. посічені вироби
      - з різними фукнціональними наповнювачами,
      - підвищеної біологічної цінності,
      - з новими вологоутримуючими компонентами
   2.3. структуровані вироби
   2.4. консерви

3. Молочна продукція:
   3.1. кисломолочна продукція:
      - пробіотичної дії
      - з рослинними наповнювачами
      - функціональні
      - зі смаковими нетрадиційними наповнювачами
      - підвищеної біологічної цінності
   3.2. продукти з домашнього сиру (сирки глазуровані, сиркові маси):
      - з функціональними наповнювачами
      - зі смаковими нетрадиційними наповнювачами
      - підвищеної біологічної цінності
   3.3. молочні продукти для певних видів харчування (дитячого, діабетичного тощо)
   3.4. морозиво:
      - на основі продуктів переробки молочної сировини
      - з нетрадиційними наповнювачами
      - з новими структуроутворювачами (емульгаторами, стабілізаторами)

4. Продукція на основі рослинної сировини:
   4.1. соки
   4.2. пасти
   4.3. пюре
   4.4. заморожені напівфабрикати
   4.5. порошки тощо

5. Комбіновані продукти функціонального призначення

6. Комбіновані продукти лікувально-профілактичного призначення

7. Комбіновані продукти підвищеної біологічної цінності:
   7.1. з підвищеним вмістом повноцінних білків
   7.2. з підвищеним вмістом поліненасичених жирних кислот
   7.3. з підвищеним вмістом вітамінів (А, групи В, С, Е)
   7.4. з підвищеним вмістом деяких мінеральних речовин (калію, магнію, фосфору, йоду, кальцію тощо)

8. Кондитерська продукція:
   8.1. борошняна
   - з пісочного тіста (з новими ПАР, зниженої калорійності, підвищеної біологічної цінності, тривалого зберігання, напівфабрикати)
   - з бісквітного тіста (з новими піноутворювачами, зниженої калорійності, підвищеної біологічної цінності, тривалого зберігання, напівфабрикати)
   - із дріжджового тіста (з новими дріжджами або ПАР, зниженої калорійності, підвищеної біологічної цінності, тривалого зберігання, напівфабрикати)
   - з пряничного тіста (тривалого зберігання, з новими видами начинок або глазурі) тощо
   8.2. цукрова
   - пастила, зефір, мармелад (з новими піноутворювачами або стабілізаторами, зниженої калорійності, підвищеної біологічної цінності, тривалого зберігання, з нетрадиційної сировини)
   - халва (з нетрадиційними наповнювачами тощо)
   - шоколад різних сортів та видів з нетрадиційними наповнювачами
   - цукеркові вироби

9. Десертна продукція (напівфабрикати для солодких страв, соуси, пасти, креми тощо)

10. Напої:
   - лікувально-профілактичного призначення
   - функціонального призначення
   - з нетрадиційної сировини (рослинного чи тваринного походження або комбіновані)
   - фіточаї
   - коктейлі

ДОДАТОК Б – Приклад складання опису винаходу

ОПИС ВИНАХОДУ

Винахід відноситься до харчової промисловості, а саме, до хлібопекарного виробництва, та може бути використаний при виробництві продуктів лікувально-профілактичного та дієтичного харчування.

Відомий спосіб виробництва дієтичних хлібобулочних виробів, який передбачує змішування пшеничного борошна, солі, пресованих дріжджів, води, та інших рецептурних компонентів, замішування напівфабриката, його бродіння, оброблення, розстоювання та випікання заготовок, який відрізняється тим, що до суміші рецептурних компонентів додатково вносять рисове борошно в кількості 5-10% від загальної маси борошна. Рисове борошно попередньо змішують з пшеничним у співвідношенні 0,9:1 – 1:1. До суміші також вводять, 20-30% від загальної кількості, воду, яка йде на приготування тіста. Суміш перемішують та витримують протягом 40-60 хвилин, потім пресовані дріжджі вносять в отриману суміш, після чого напівфабрикат піддають бродінню протягом 30-45 хвилин та додають решту пшеничного борошна та інші рецептурні компоненти [1].

Але такий спосіб виробництва хлібобулочних виробів має недоліки:

- цей продукт, через відсутність добавок, не несе функціонального навантаження;

- використання рисового борошна в кількості 5-10% незначно підвищує біологічну цінність продукту.

Відома також композиція для збагачення мікронутрієнтного складу хлібу, яка містить добавки кальція, заліза, магнія. Ця композиція також додатково містить йодказеїн, солод сої та фолієву кислоту у наступному співвідношенні інгредієнтів (%): кальція карбонат (27,08-32,47), заліза (III) цитрат (0,68-0,86), фолієва кислота (0,01-0,012), йодказеїн (0,03-0,028). Композицію додають в кількості 0,44-0,59% від загальної маси борошна [2].

Однак, ця композиція має такі недоліки:

- збагачувачами виступають хімічні сполуки, які можуть погано засвоюватися організмом, а також токсично впливати на організм;

- дана суміш має недостатній вміст йоду.

Найбільш близьким за технічною суттю та досягнутому результату продуктом (прототипом) є «Хліб з морською капустою». Даний спосіб виробництва хліба включає приготування тіста шляхом замішування борошна, води, дріжджів, солі, підготовку пектину, введення пектину у тісто, розстоювання тіста та випікання, який відрізняється тим, що у тісто додатково вносять морську капусту, яку попередньо змішують з пектином, при співвідношенні компонентів (%): морська капуста (30-70), пектин (30-70). Підготовку пектину проводять у суміші з морською капустою шляхом розведення у гарячій воді з температурою 50^0С та наступним вистоюванням протягом ≥ 5 годин. При цьому сумарна кількість морської капусти та пектину, які вводять в тісто складає 0,1-2% сухої суміші від загальної маси борошна [3].

Однак відомий спосіб приготування хліба характеризується низькими дієтичними показниками, а також недостатнім вмістом йоду та кальцію через використання морської капусти у суміші з пектином, який має особливість утворювати з мікроелементами нерозчинні сполуки та виводити їх з організму. Тобто суміш цих компонентів несумісна, що знижує лікувально-профілактичне призначення даного продукту.

В основу винаходу поставлена задача створення лавашу з ламінарією сушеною, в якому до основної сировини вводиться добавка (морська капуста) в кількості 1% до маси борошна (суміш пшеничного та рисового), що забезпечує понижену калорійність та підвищену біологічну цінність продукту.

Поставлена задача вирішується тим, що в лаваші, що містить борошно пшеничне вищого сорту, борошно рисове, дріжджі хлібопекарні пресовані, сіль, воду і добавку, згідно винаходу в якості добавки використовують ламінарію сушену при наступному співвідношенні компонентів, мас.%:

борошно пшеничне хлібопекарне вищого сорту - 59,5-61;
борошно рисове - 40;
ламінарія сушена - 0,5-2;
дріжджі хлібопекарні пресовані - 2,5;
сіль - 2.

Ламінарія (морська капуста) – біологічно активна морська водорість, яка містить білки, вуглеводи, жироподібні речовини, пігменти, вітаміни й провітаміни А, B_1, B_2, B_{12}, С, Д, каротин, макро- та мікроелементи, калій, кальцій, натрій, фосфор, залізо, кобальт, бром. Але найбільш цінною властивістю морської капусти є те, що вона є природним постачальником йоду до нашого організму. Вона може накопичувати йод до 1-3%. Однією з найбільш цінних властивостей морської капусти є те, що йод міститься в ній у дуже рідкісній формі – в органічній. Такий йод дуже необхідний людині для нормальної життєдіяльності. По-перше, він вбиває мікроби, які потрапляють у кров; по-друге, йод відновлює енергію, яку людина затрачує протягом дня; по-третє, має седативну (заспокійливу) дію на організм та нервову систему; по-четверте, йод один з найкращих каталізаторів реакцій окислення в організмі [4].

Вказані властивості свідчать про те, що морська капуста є сировиною з функціональним та оздоровчим призначенням та її доцільно використовувати при виробництві лікувально-профілактичних продуктів.

ПРИКЛАД КОНКРЕТНОГО ВИКОНАННЯ

Приклад 1

Лаваш містить, (мас.%):

борошно пшеничне хлібопекарне вищого сорту **- 59,5;**
борошно рисове - 40;
ламінарія сушена **- 2,0;**
дріжджі хлібопекарні пресовані - 2,5;
сіль - 2.

В діжу тістомісильної машини або у каструлю наливають підігріту до 35-40^{0}С рідину (воду). Дріжджі (2,5%), сіль (2%) розчинити окремо у невеликій

кількості води, процідити та з'єднати з рідиною, яку беруть для замішування тіста.

Борошно пшеничне вищого сорту (59,5%) попередньо змішати з рисовим (40%), додати у цю суміш трохи води, а також ламінарію сушену (0,5%). Потім висипати готову суміш із борошном у підготовлену рідину та замісити тісто. Замішене тісто посипати злегка борошном, накрити чистою тканиною та поставити у тепле місце (27-35^{0}С) для бродіння на 90-180 хвилин. Після бродіння тісто направляють на подальшу обробку. Поділ та закруглення шматків тіста проводять тістороздільними та тістозакруглювальними машинами, або вручну. Закруглені тістові заготовки розкочують у пласти закругленої форми та направляють на розстоювання. Після попереднього розстоювання закруглені шматки тіста розкочують до неповного розміру. Потім рукою середину виробу роблять більш тонкою, а края тіста залишають товстими.

Сформовані тістові заготовки направляють до шафи остаточного розстоювання з температурою повітря 35-40^{0}С і відносною вологістю 75-85%. Тривалість розстоювання складає 30-60 хвилин. Після цього тістові заготовки направляють на випікання. Випікання виробів здійснюють протягом 15-25 хвилин при температурі 210-220^{0}С.

Приклад 2

Лаваш містить, (мас.%):

борошно пшеничне хлібопекарне вищого сорту - **60,5;**
борошно рисове - 40;
ламінарія сушена **- 1,0;**
дріжджі хлібопекарні пресовані - 2,5;
сіль - 2.

Приклад 3

Лаваш містить, (мас.%):

борошно пшеничне хлібопекарне вищого сорту - **61;**
борошно рисове - 40;
ламінарія сушена **- 0,5;**
дріжджі хлібопекарні пресовані - 2,5;
сіль - 2.

Аналіз даних показує, що оптимальним варіантом є Приклад № 2, кількість продукту (ламінарії сушеної) – 1%. Як збільшення так і зменшення цієї добавки негативно впливає на якісні характеристики готового продукту. При кількості ламінарії сушеної менше 0,5% не відчувається терапевтичного ефекту, ця кількість не надає лікувально-профілактичної дії. При кількості ламінарії сушеної більш 2% з'являється дуже виражений зелений колір, лаваш пахне йодом.

Використання ламінарії сушеної в якості добавки дає можливість створення нових продуктів пониженої калорійності і підвищеної біологічної цінності.

Нові вироби можуть бути рекомендовані для вживання всім людям без обмеження статі і віку, а особливо людям, які страждають захворюваннями

щитовидної залози, шлунково-кишкового тракту, обміну речовин, нервової системи.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ, ЯКІ ВИКОРИСТАНІ ПРИ СКЛАДАННІ ЗАЯВКИ:

1. Дієтичні хлібобулочні вироби // Пат. 2136159 Україна, МПК[6] A 21 D 8/02. Спосіб виробництва дієтичних хлібних виробів / Дубцов Г. Г., Дубова Г.Н., Гусєва Н. П. (Черкаський національний університет); № 97121609/13; Заявл. 29.12.2017; Опубл. 10.09.2018; Бюл. № 25.

2. Хліб з мікронутрієнтами (залізо, кальцій, йод, магній) // Пат. 62459 Україна, МПК[7] A 21 D 8/02. Композиція для збагачення мікронутрієнтного складу хліба / Арсеньєва Л.Ю., Герасименко Л.О., Антонюк М.М. (Національний університет харчових технологій); № 2003032649; Заявл. 27.03.2003; Опубл. 15.12.2003.

3. Хліб з морською капустою // Пат. 2142232 Україна, МПК[6] A 21 D 8/02. Спосіб виробництва хліба з морською капустою / Суханов Є.П., Шарова Г.П., Верещак В. Д., Письмовий В. В., Троїцький Б. М. (ТОВ «Колос»); № 991001143/13; Заявл. 05.01.2019; Опубл. 10.12.2019; Бюл. № 34.

4. Ламінарія. https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2032/laminariya

ДОДАТОК В – Приклад складання формули винаходу

ФОРМУЛА ВИНАХОДУ

Лаваш, який містить борошно пшеничне вищого сорту, борошно рисове, дріжджі пресовані хлібопекарні, сіль і добавку, відрізняється тим, що в якості добавки використовують ламінарію сушену при наступному співвідношенні компонентів, мас.%:

борошно пшеничне хлібопекарне вищого сорту - 59,5-61;
борошно рисове - 40;
ламінарія сушена - 0,5-2;
дріжджі хлібопекарні пресовані - 2,5;
сіль - 2.

Навчальне видання

Слащева *Аліна Вячеславівна*

Кафедра технологій в ресторанному господарстві,
готельно-ресторанної справи та підприємництва

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 3,06.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.